Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 19 september 2024*

”Överklagande – Institutionell rätt – Enhetlig stadga för Europaparlamentets ledamöter – Ledamöter av Europaparlamentet valda i italienska valkretsar – Pensionsbeslut antaget av italienska deputeradekammaren – Ändring av nationella italienska parlamentsledamöters pensionsbelopp – Europaparlamentets motsvarande ändring av pensionsbeloppen för vissa före detta Europaparlamentsledamöter som valts i Italien – Ersättande av parlamentets beslut – Fråga huruvida det fortfarande föreligger ett berättigat intresse av att föra talan om ogiltigförklaring av en dom meddelad av Europeiska unionens tribunal”

I mål C-725/20 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 28 december 2020,

Maria Teresa Coppo Gavazzi, Milano (Italien),

Cristiana Muscardini, Milano,

Luigi Vinci, Milano,

Agostino Mantovani, Brescia (Italien),

Anna Catasta, Milano,

Vanda Novati, Varese (Italien),

Francesco Enrico Speroni, Busto Arsizio (Italien),

Maria Di Meo, Cellole (Italien),

Giuseppe Di Lello Finuoli, Palermo (Italien),

Raffaele Lombardo, Catania (Italien),

Olivier Dupuis, Saint-Gilles (Belgien),

Leda Frittelli, Frosinone (Italien),

Livio Filippi, Carpi (Italien),

* Rättegångsspråk: italienska.

Vincenzo Viola, Palermo,

Antonio Mussa, Turin (Italien),

Mauro Nobilia, Rom (Italien),

Clara di Prinzio, i egenskap av arvtagare efter Sergio Camillo Segre, Rom,

Stefano De Luca, Palermo,

Riccardo Ventre, Formicola (Italien),

Mirella Musoni, Rom,

Francesco Iacono, Forio (Italien),

Vito Bonsignore, Turin,

Claudio Azzolini, Neapel (Italien),

Vincenzo Aita, Campagna (Italien),

Mario Mantovani, Arconate (Italien),

Vincenzo Mattina, Buonabitacolo (Italien),

Romano Maria La Russa, Milano,

Giorgio Carollo, Torri di Quartesolo (Italien),

Fiammetta Cucurnia, i egenskap av arvtagare efter Giulietto Chiesa, Rom,

Roberto Costanzo, Benevento (Italien),

Giorgio Gallenzi, i egenskap av arvtagare efter Giulio Cesare Gallenzi, Rom,

Vitaliano Gemelli, Rom,

Pasqualina Napoletano, Anzio (Italien),

Ida Panusa, Latina (Italien),

företrädda av M. Merola, avvocato,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europaparlamentet, företrätt av S. Alves och S. Seyr, båda i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Lycourgos samt domarna O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin (referent) och L.S. Rossi,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 11 januari 2024 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Maria Teresa Coppo Gavazzi, Cristiana Muscardini, Luigi Vinci, Agostino Mantovani, Anna Catasta, Vanda Novati, Francesco Enrico Speroni, Maria Di Meo, Giuseppe Di Lello Finuoli, Raffaele Lombardo, Olivier Dupuis, Leda Frittelli, Livio Filippi, Vincenzo Viola, Antonio Mussa, Mauro Nobilia, Clara di Prinzio, i egenskap av arvtagare efter Sergio Camillo Segre, Stefano De Luca, Riccardo Ventre, Mirella Musoni, Francesco Iacono, Vito Bonsignore, Claudio Azzolini, Vincenzo Aita, Mario Mantovani, Vincenzo Mattina, Romano Maria La Russa, Giorgio Carollo, Fiammetta Cucurnia, i egenskap av arvtagare efter Giulietto Chiesa, Roberto Costanzo, Giorgio Gallenzi, i egenskap av arvtagare efter Giulio Cesare Gallenzi, Vitaliano Gemelli, Pasqualina Napoletano och Ida Panusa har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 15 oktober 2020, Coppo Gavazzi m.fl./parlamentet (T-389/19–T-394/19, T-397/19, T-398/19, T-403/19, T-404/19, T-406/19, T-407/19, T-409/19–T-414/19, T-416/19–T-418/19, T-420/19–T-422/19, T-425/19–T-427/19, T-429/19–T-432/19, T-435/19, T-436/19, T-438/19–T-442/19, T-444/19–T-446/19, T-448/19, T-450/19–T-454/19, T-463/19 och T-465/19, EU:T:2020:494) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogillade tribunalen klagandenas respektive talan om ogiltigförklaring av meddelandena av den 11 april 2019 som för var och en av klagandena upprättats av Europaparlamentet (nedan gemensamt kallade de omtvistade besluten) och som avser anpassningen av de pensionsbelopp som de har rätt till efter ikraftträdandet den 1 januari 2019 av beslut nr 14/2018 från Ufficio di Presidenza della Camera dei deputati (deputeradekammarens presidium, Italien), antaget den 12 juli 2018 (nedan kallat beslut nr 14/2018).

I. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

1. Europaparlamentets arbetsordning

2 I artikel 25 i Europaparlamentets arbetsordning, i den lydelse som var tillämplig under den åttonde valperioden (2014–2019) (nedan kallad parlamentets arbetsordning), med rubriken ”Presidiets uppgifter”, föreskrevs följande i punkt 3:

”Presidiet ska fatta ekonomiska, organisatoriska och administrativa beslut i frågor som rör ledamöterna på förslag från generalsekreteraren eller en politisk grupp.”

3 Denna bestämmelse i parlamentets arbetsordning förblev identisk i den version av arbetsordningen som var tillämplig under den nionde valperioden (2019–2024).

2. Bestämmelserna för kostnadsersättning

4 I artikel 1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning och andra ersättningar för Europaparlamentets ledamöter, i den version som var tillämplig till och med den 14 juli 2009 (nedan kallade bestämmelserna för kostnadsersättning), föreskrevs följande:

”1. Alla ledamöter av Europaparlamentet har rätt till ålderspension.

2. I avvaktan på att det införs ett slutgiltigt pensionssystem för Europaparlamentets ledamöter inom gemenskapen, och för det fall det nationella systemet inte föreskriver någon pension, eller för det fall nivån på och/eller villkoren för den föreskrivna pensionen inte är identiska med dem som gäller för ledamöter i det nationella parlamentet i den medlemsstat för vilken den berörda ledamoten har valts, kan en tillfällig pension, på berörd ledamots begäran, utbetalas från Europeiska unionens budget – parlamentsavsnittet.”

5 I artikel 2 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning föreskrevs följande:

”1. Nivån på och villkoren för den tillfälliga pension är identiska med vad som gäller för pensioner till parlamentsledamöter i det land där ledamoten valts.

2. Alla ledamöter som åtnjuter de förmåner som avses i artikel 1.2 är, när de ansluter sig till detta system, skyldiga att till unionens budget betala en avgift som beräknas på ett sådant sätt att de betalar samma allmänna avgift som en ledamot av vederbörande nationella parlament betalar enligt de bestämmelser som där råder.”

6 Artikel 3 punkterna 1 och 2 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning hade följande lydelse:

”1. Ansökan om anslutning till detta tillfälliga pensionssystem måste göras senast 12 månader efter det att en ledamots mandat börjar.

Efter det att denna tidsfrist har löpt ut ska en ledamot anses vara medlem av pensionssystemet från och med första dagen i den månad som ansökan inkom.

2. Ansökan om utbetalning av pensionen måste göras senast sex månader från och med den dag då ledamotens rätt till pension börjar.

Efter det att denna frist har löpt ut ska pensionen betalas ut från och med första dagen i den månad ansökan inkom.”

3. Ledamotsstadgan

7 Artikel 25 punkterna 1 och 2 i Europaparlamentets beslut 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga (EUT L 262, 2005, s. 1) (nedan kallad ledamotsstadgan), som trädde i kraft den 14 juli 2009, har följande lydelse:

”1. De ledamöter som redan var ledamöter av Europaparlamentet innan stadgan trädde i kraft och som återvalts har rätt att begära att de för resten av sin mandattid skall fortsätta att omfattas av det existerande nationella systemet för ledamotsarvode, övergångsersättning, pension och efterlevandepension.

2. Dessa medel skall tas från medlemsstatens budget.”

8 I artikel 28.1 i ledamotsstadgan föreskrivs följande:

”Rätt till pension som en ledamot vid tidpunkten för denna stadgas giltighet har förvärvat i enlighet med nationella bestämmelser skall kvarstå till fullo.”

4. Tillämpningsföreskrifterna

9 I skäl 7 i beslut 2009/C 159/01, meddelat av Europaparlamentets presidium den 19 maj och den 9 juli 2008, om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets ledamotsstadga (EUT C 159, 2009, s. 1), i dess lydelse enligt beslut 2010/C 340/06 meddelat av Europaparlamentets presidium den 13 december 2010 (EUT C 340, 2010, s. 6) (nedan tillämpningsföreskrifterna), anges följande:

”Övergångsbestämmelserna måste säkerställa att de personer som åtnjuter vissa förmåner i enlighet med bestämmelserna för kostnadsersättning kan fortsätta att åtnjuta dessa efter det att bestämmelserna för kostnadsersättning upphävts, i enlighet med principen om [skydd för] berättigade förväntningar. Pensionsrättigheter som förvärvats enligt bestämmelserna för kostnadsersättning före ledamotsstadgans ikraftträdande måste också garanteras.”

10 I artikel 49.1 i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs följande:

”De ledamöter som utövat sitt mandat i minst ett helt år har rätt till ålderspension när mandatet upphör. Ålderspensionen ska utbetalas från och med den första dagen i månaden efter den månad då ledamöterna fyller sextiotre år.

Före detta ledamöter eller deras juridiska ombud ska, utom i fall av force majeure, göra sina ansökningar om utbetalning av ålderspensionen senast sex månader från och med den dag då ledamoten får rätt till pension. Efter denna tidsfrist bör den dag då rätten till ålderspension får verkan vara den första dagen i den kalendermånad då ansökan mottas.”

11 Enligt artikel 73 i tillämpningsföreskrifterna trädde dessa i kraft samma dag som ledamotsstadgan, det vill säga den 14 juli 2009.

12 I artikel 74 i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs att bestämmelserna för kostnadsersättning – med förbehåll för övergångsbestämmelserna i avdelning IV, däribland artikel 75 – upphör att gälla den dag ledamotsstadgan träder i kraft.

13 Artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna har följande lydelse:

”1. Efterlevandepensionen, invaliditetspensionen, den tillkommande invaliditetspensionen för underhållsberättigade barn och den ålderspension som tilldelas i enlighet med bilagorna I, II och III till bestämmelserna för kostnadsersättning ska fortsätta att betalas ut enligt dessa bilagor till de personer som mottagit dessa förmåner innan ledamotsstadgan träder i kraft.

Om en före detta ledamot som mottar ovannämnda invaliditetspension avlider efter den 14 juli 2009 ska efterlevandepension betalas ut till hans eller hennes make, erkända partner eller underhållsberättigade barn, med förbehåll för de villkor som anges i bilaga I till bestämmelserna för kostnadsersättning.

2. De rättigheter till ålderspension som förvärvats fram till den dag då ledamotsstadgan träder i kraft genom tillämpning av ovannämnda bilaga III ska kvarstå. De personer som förvärvat rättigheter inom det pensionssystemet har rätt till en pension beräknad med utgångspunkt från de rättigheter de förvärvat genom tillämpning av ovannämnda bilaga III så snart de uppfyller villkoren för detta i enlighet med den berörda medlemsstatens lagstiftning och de lämnat in en ansökan enligt artikel 3.2 i ovannämnda bilaga III.”

B. Italiensk rätt

14 Artikel 1 punkterna 1, 2 och 3 i beslut nr 14/2018 har följande lydelse:

”1. Från och med den 1 januari 2019 ska beloppen för livstidsersättning, direkt och till efterlevande, och för andelen livstidsersättning för proportionella pensionsutbetalningar, direkt eller till efterlevande, vars rätt har förvärvats med stöd av de bestämmelser som är i kraft den 31 december 2011, beräknas enligt de nya villkor som föreskrivs i förevarande beslut.

2. Den nya beräkning som avses i föregående punkt ska göras genom att beloppet för den individuella avgiften multipliceras med den omvandlingskoefficient som avser ledamotens ålder vid den tidpunkt då ledamoten fick rätt till livstidsersättning eller den proportionella pensionsutbetalningen.

3. De omvandlingskoefficienter som anges i tabell 1, som bifogats till detta beslut, ska tillämpas.”

II. Bakgrund till tvisten

15 Bakgrunden till tvisten beskrivs i punkterna 14–23 i den överklagade domen. Dessa punkter kan inom ramen för förevarande överklagande sammanfattas enligt följande.

16 Klagandena är antingen före detta Europaparlamentsledamöter, valda i Italien, eller efterlevande makar till före detta Europaparlamentsledamöter. Var och en av dem uppbär ålderspension respektive efterlevandepension (nedan kallad pensionen).

17 Genom att lägga till en kommentar i pensionsbeskeden för januari 2019 underrättade parlamentet klagandena om att beloppen på deras pensioner kunde komma att omprövas vid genomförandet av beslut nr 14/2018 och att den nya beräkningen eventuellt skulle kunna leda till att felaktigt utbetalda belopp krävdes tillbaka.

18 Från och med den 1 januari 2019 minskade parlamentet, med tillämpning av detta beslut enligt artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, sökandenas pensionsbelopp.

19 Genom ett odaterat meddelande från chefen för enheten ”Ledamöternas löner och sociala rättigheter” vid parlamentets generaldirektorat Finanser (nedan kallad enhetschefen), som hade bifogats till klagandenas pensionsbesked för februari 2019, underrättade parlamentet klagandena om att parlamentets rättstjänst, genom yttrande nr SJ-0836/18 av den 11 januari 2019, hade bekräftat att beslut nr 14/2018 var tillämpligt på deras situation per automatik (nedan kallat rättstjänstens yttrande). I detta meddelande tillades att så snart parlamentet hade erhållit de nödvändiga uppgifterna från Camera dei deputati (deputeradekammaren, Italien), skulle det underrätta klagandena om det nya fastställandet av deras pensionsbelopp och återkräva den eventuella skillnaden under de följande tolv månaderna. Slutligen informerade parlamentet klagandena om att deras pensioner slutgiltigt skulle fastställas genom en formell rättsakt mot vilken det skulle vara möjligt att anföra klagomål eller väcka talan om ogiltigförklaring.

20 Genom de omtvistade besluten underrättade enhetschefen för det första klagandena om att deras pensionsbelopp, med tillämpning av artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, skulle anpassas till nedsättningen av motsvarande pensioner som utbetalades i Italien av deputeradekammaren till före detta nationella ledamöter med tillämpning av beslut nr 14/2018. För det andra preciserades att klagandenas pensionsbelopp skulle anpassas redan i april 2019, med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2019, med tillämpning av de förslag till fastställande av nya pensionsbelopp som hade överlämnats i bilaga till besluten. För det tredje gavs slutligen klagandena en frist på 30 dagar från mottagandet av de omtvistade besluten för att inkomma med synpunkter. Utan sådana synpunkter skulle verkningarna av dessa beslut anses vara slutgiltiga och bland annat medföra återkrav av de belopp som felaktigt uppburits för månaderna januari–mars 2019.

21 Ingen av klagandena i förevarande mål inkom med några sådana synpunkter, vilket innebar att verkningarna av de omtvistade besluten blev slutgiltiga i förhållande till klagandena vid utgången av denna frist.

III. Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

22 Genom ansökningar som inkom till tribunalens kansli den 27 juni (målen T-389/19–T-393/19), den 28 juni (målen T-397/19, T-407/19, T-409/19–T-411/19, T-413/19, T-414/19, T-416/19 och T-417/19), den 1 juli (målen T-436/19, T-439/19–T-442/19 och T-445/19), den 2 juli (målen T-421/19, T-422/19, T-425/19, T-426/19 och T-429/19–T-431/19) och den 3 juli (målen T-418/19, T-420/19, T-448/19 och T-450/19–T-453/19) väckte klagandena talan om ogiltigförklaring av de omtvistade besluten.

23 Klagandena åberopade fyra grunder till stöd för respektive talan. Den första grunden avsåg att enhetschefen saknade behörighet att anta de omtvistade besluten och att skyldigheten att motivera dessa beslut hade åsidosatts. Den andra grunden avsåg avsaknad av rättslig grund och felaktig tillämpning av artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna. Den tredje grunden avsåg felaktig rättstillämpning vid kvalificeringen av beslut nr 14/2018 och felaktig tillämpning av artikel 75.2 i tillämpningsföreskrifterna. Den fjärde grunden avsåg åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen, principen om skydd för berättigade förväntningar, proportionalitetsprincipen och likhetsprincipen samt kränkning av rätten till egendom.

24 Genom den överklagade domen avvisade tribunalen talan i mål T-453/19 samt underkände samtliga grunder i övriga mål och ogillade således respektive talan.

IV. Förfarandet och parternas yrkanden vid domstolen

25 Klagandena har yrkat att domstolen ska

– upphäva den överklagade domen,

– återförvisa målet Panusa/parlamentet (T-453/19) till tribunalen,

– ogiltigförklara de omtvistade besluten avseende övriga klagande, och

– förplikta parlamentet att ersätta rättegångskostnaderna vid domstolen och vid tribunalen.

26 Parlamentet har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna vid domstolen och vid tribunalen.

27 Den 12 januari 2022 ingav Enrico Falqui, i mål C-391/21 P, till domstolens kansli en kopia av dom nr 4/2021 från Consiglio di giurisdizione della Camera dei deputati (Domstol i deputeradekammaren, Italien) av den 23 december 2021 (nedan kallad dom nr 4/2021), genom vilken beslut nr 14/2018 ogiltigförklarades. Denna handling hade i detta skede inte lagts till handlingarna i målet.

28 Den 9 mars 2022 ingav klagandena i målet Santini m.fl./parlamentet (C-198/21 P) samma dom till domstolens kansli.

29 I förevarande mål och i målen Falqui/parlamentet (C-391/21 P) och Santini m.fl./parlamentet (C-198/21 P), översände kansliet den 16 mars 2022 en underrättelse till parterna i dessa mål om en processledningsåtgärd vidtagen av referenten och generaladvokaten i enlighet med artikel 62 i domstolens rättegångsregler. Därigenom förelades parterna att inkomma med alla handlingar som kunde påverka saken i det mål som rörde dem, och särskilt dom nr 4/2021.

30 Den 25 mars 2022 ingav klagandena i förevarande mål flera handlingar, däribland dom nr 4/2021. Den 29 mars 2022 ingav även parlamentet flera handlingar, däribland dom nr 4/2021 jämte ett dokument med rubriken ”Nya regler för beräkning av pensioner, antagna av italienska deputeradekammaren”. Parlamentet underrättade även domstolen om att så snart det hade

mottagit de ytterligare klargöranden som begärts från deputeradekammaren beträffande den konkreta tillämpningen av dessa regler, skulle parlamentet göra en ny beräkning av klagandenas pensioner och tillställa dem ett nytt förslag till beslut om fastställande av deras pensionsrättigheter. Därvid skulle klagandena beredas tillfälle att yttra sig innan ett slutligt beslut antas.

31 Den 14 oktober och den 29 november 2022 inkom parlamentet till domstolens kansli med de slutliga besluten om fastställande av det nya pensionsbelopp som skulle utbetalas till klagandena från och med november 2022 jämte utestående förfallna belopp (nedan kallade parlamentets nya beslut).

32 Genom beslut av den 25 oktober 2022 förelade domstolens ordförande parterna att precisera huruvida de ansåg dels att parlamentets nya beslut med retroaktiv verkan (*ex tunc*) hade ersatt de omtvistade besluten, dels att saken i målet om överklagandet, efter antagandet av dessa nya beslut, inte hade förfallit.

33 Den 29 november 2022 preciserade parlamentet att det ansåg att parlamentets nya beslut hade ersatt de omtvistade besluten med retroaktiv verkan (*ex tunc*), men att saken i målet om överklagande inte hade förfallit. Det ligger nämligen i parternas intresse, och det är även motiverat för att åstadkomma en god rättskipning, att domstolen uttalar sig om huruvida överklagandet är välgrundat, detta för att klargöra huruvida tribunalen i den överklagade domen gjorde en felaktig rättstillämpning och huruvida parlamentet, med stöd av artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, får räkna om klagandenas pensioner för det fall tillämpliga nationella bestämmelser ändras.

34 Genom skrivelse som inkom den 30 november 2022 uppgav klagandena att de ansåg att parlamentets nya beslut endast utgjorde en ändring av de omtvistade besluten.

35 Vid denna nya pensionsberäkning fortsatte parlamentet nämligen enligt klagandena att hänvisa till nationella bestämmelser, oberoende av innehållet däri, genom att, på grundval av sin tolkning av artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna, jämförd med artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning (nedan kallade parlamentets interna regler), automatiskt tillämpa nationella beslut.

36 Klagandena drog härav slutsatsen att parlamentets nya beslut i sig fortfarande, åtminstone i stor utsträckning, är identiska med de omtvistade besluten. Vidare har parlamentet genom sina nya beslut fortsatt att åsidosätta rättssäkerhetsprincipen, principen om skydd för berättigade förväntningar och förvärvade rättigheter samt proportionalitetsprincipen, vilka åberopats såväl vid tribunalen som vid domstolen. Även om parlamentets nya beslut för vissa av klagandena fick till följd att deras pensionsbelopp återställdes till det belopp som de uppbar innan de omtvistade besluten trädde i kraft, så kvarstår med andra ord den felaktiga rättstillämpning som parlamentet har gjort sig skyldigt till i form av en bristfällig utredning och en felaktig tillämpning av allmänna unionsrättsliga principer. I vissa fall har detta inneburit att pensionsbeloppen även fortsättningsvis har satts ned på ett rättsstridigt sätt.

37 Klagandena anser för övrigt att parlamentets nya beslut inte kan ersätta de omtvistade besluten med retroaktiv verkan (*ex tunc*), utom vad gäller det pensionsbelopp som ska tillämpas från och med den 1 januari 2019. De nya beräkningarna har fortfarande företagits på en olaglig grund.

Klagandena har slutligen gjort gällande att enhetschefen inte var behörig att anta parlamentets nya beslut; enhetschefen var nämligen inte behörig att anta rättsakter som gick utöver gängse förvaltningsbeslut.

V. Prövning av överklagandet

38 Klagandena har till stöd för sitt överklagande åberopat tre grunder som i huvudsak syftar till att bestrida tribunalens fastställelse av att tolkningen av parlamentets interna regler var välgrundad, vilket föranledde parlamentet att tillämpa beslut nr 14/2018 för att se över klagandenas pensioner. Den första grundens första del avser felaktig tolkning av artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna. Den första grundens andra del avser åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen och principen om skydd för berättigade förväntningar, samt kränkning av rätten till egendom såsom denna stadfästs i artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan). Den andra grundens första del avser en felaktig tolkning av artiklarna 74 och 75 i tillämpningsföreskrifterna på så sätt att bestämmelserna i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning kunnat utgöra rättslig grund för de omtvistade besluten. Den andra grundens andra del avser tribunalens åsidosättande av artikel 25.3 i parlamentets arbetsordning i det att tribunalen felaktigt slog fast att enhetschefen var behörig att anta dessa beslut. Den andra grundens tredje del avser åsidosättande av artikel 296 FEUF, i det att tribunalen felaktigt slog fast att nämnda beslut var tillräckligt motiverade. Den tredje grunden avser endast Ida Panusa och det har därvid gjorts gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning vid bedömningen av huruvida hon hade ett berättigat intresse av att få sin sak prövad.

A. Inledande anmärkningar avseende huruvida klagandena fortfarande har ett berättigat intresse av att få saken prövad

39 Det framgår av punkt 31 ovan att parlamentets nya beslut, som antagits under målets handläggning vid domstolen, syftar till att fastställa det nya pensionsbelopp som betalas ut till klagandena från och med november 2022, jämte utestående förfallna belopp.

40 Enligt domstolens fasta praxis får saken i målet inte ha förfallit innan domstolsavgörandet meddelas, och en sökandes berättigade intresse av att få saken prövad måste också bestå fram till denna tidpunkt – vid äventyr av att det annars beslutas att det saknas anledning att döma i målet – vilket förutsätter att ett bifall till överklagandet kan medföra en fördel för sökanden (dom av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen, C-57/16 P, EU:C:2018:660, punkt 43 och där angiven rättspraxis).

41 En sökandes berättigade intresse av att få sin sak prövad förfaller inte nödvändigtvis av det skälet att rättsverkningarna av den angripna rättsakten upphört under målets handläggning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 maj 2013, Abdulrahim/rådet och kommissionen, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punkt 62).

42 Under vissa omständigheter kan en sökande behålla ett intresse av att få en upphävd rättsakt ogiltigförklarad under målets handläggning, för att på så sätt förmå den angripna rättsaktens upphovsman att i framtiden vidta lämpliga ändringar och därmed förhindra att de rättsstridigheter som rättsakten påstås vara behäftad med upprepas (dom av den 6 september 2018, Bank Mellat/rådet, C-430/16 P, EU:C:2018:668, punkt 64 och där angiven rättspraxis).

43 Det framgår otvetydigt av parlamentets svar av den 29 november 2022 (se sammanfattning därav i punkt 33 ovan) att parlamentet även i framtiden har för avsikt att företa nya beräkningar av pensionerna för före detta Europaparlamentsledamöter, för det fall ändringar görs i de nationella bestämmelser som avses i artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning (nedan kallat det dynamiska systemet).

44 Även om parlamentet ersatt de omtvistade besluten med de nya besluten, grundar sig samtliga dessa beslut på en tolkning av parlamentets interna regler. Enligt denna tolkning är parlamentet skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på före detta Europaparlamentsledamöter som uppbär ålderspension och på dem som uppbär efterlevandepension vilka, i likhet med klagandena, omfattas av tillämpningsområdet för bilagorna till bestämmelserna för kostnadsersättning (nedan kallade de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna).

45 Det är just denna tolkning som klagandena har bestritt inom ramen för detta mål. Härav följer att klagandena, trots att de omtvistade besluten har ersatts med retroaktiv verkan (*ex tunc*), fortfarande har ett berättigat intresse av att få fastställt att tribunalen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att bekräfta att denna tolkning var välgrundad. Denna tolkning kan nämligen komma att företas av parlamentet vid framtida antagande av beslut som liknar de omtvistade besluten eller parlamentets nya beslut, vilket innebär att det inte bara föreligger en risk för att den påstådda rättsstridigheten upprepas, i den mening som avses i rättspraxis (se punkt 42 ovan), utan även en risk för att tribunalen, för det fall talan väcks om ogiltigförklaring av sådana liknande beslut, på nytt gör sig skyldig till sådan påstått felaktig rättstillämpning som föranlett tribunalen att slå fast att nämnda tolkning var välgrundad.

46 Det följer dessutom av de nya besluten att parlamentet fortfarande anser att enhetschefen har rätt att anta beslut om ändring av pensionsbeloppen för det fall det nationella regelverket ändras, och att dessa beslut inte behöver innehålla en motivering avseende huruvida de är förenliga med unionsrätten.

47 Härav följer att klagandena fortfarande har ett berättigat intresse av att få saken prövad vid domstolen, såvitt detta överklagande avser de domskäl i den överklagade domen som utgör nödvändigt stöd för tribunalens bedömning att i) det följer av parlamentets interna regler att parlamentet är skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna, ii) enhetschefen är behörig att anta beslut om ändring av pensionsbeloppen för dessa före detta parlamentsledamöter och iii) parlamentet inte är skyldigt att i sådana beslut ange skälen till att besluten är förenliga med unionsrätten.

B. Den första grunden

1. Parternas argument

48 Den första grunden består av två delar.

49 Genom den första delgrunden har klagandena kritiserat tribunalen för att i punkterna 142–145, 147, 156, 159, 160 och 162 i den överklagade domen ha konstaterat att de omtvistade besluten inte åsidosatt klagandenas förvärvade rättigheter att uppbära pension genom att bland annat grunda sig på den felaktiga distinktionen mellan en nedsättning av pensionsbeloppet och ett åsidosättande av sådana förvärvade rättigheter.

50 Ett sådant konstaterande kräver enligt klagandena att det preciseras under vilka omständigheter en nedsättning av pensionsbeloppet till före detta Europaparlamentsledamöter enligt unionsrätten inte åsidosätter den förvärvade rätten att uppbära pension. I annat fall är detta konstaterande godtyckligt, i det att tribunalen dels underlät att kontrollera huruvida så var fallet med hänsyn till konkreta situationer, dels inte angav objektiva, på förhand bestämda och icke-diskriminerande kriterier som gör det möjligt att fastställa i vilka situationer då pensionen sätts ned som rätten till pension för före detta Europaparlamentsledamöter har åsidosatts.

51 Tribunalen gjorde enligt klagandena inte heller någon åtskillnad mellan punkterna 1 och 2 i artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna. Däremot godtog tribunalen inte argumentet om ett slutgiltigt fastställande av den pensionsförmån som förvärvats vid den tidpunkt då bestämmelserna för kostnadsersättning upphävdes, såväl för de situationer som avses i artikel 75.1 i tillämpningsföreskrifterna som för de situationer som avses i artikel 75.2 däri.

52 Enligt klagandena uppkommer rätten till pension för en före detta Europaparlamentsledamot när han eller hon lämnar sitt uppdrag, under förutsättning att vederbörande har betalat in avgifter under minst fem år. För att denna rätt ska bli utkrävbar ska vederbörande ha uppnått den pensionsålder som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där han eller hon har valts, och ansökan om pensionsutbetalning ska ha lämnats in i enlighet med artikel 3.2 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning. Det åsidosättande av pensionsrättigheter som följer av de omtvistade besluten, varigenom utkrävbara rättigheter har åsidosatts, avser således de båda situationer som avses i artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna, särskilt den situation som avses i punkt 1 i artikel 75.

53 De omtvistade besluten ändrade enligt klagandena inte bara klagandenas pensionsbelopp, utan även pensionsberäkningsmetoden. Beräkningsmetoden grundad på den ersättning som tagits emot under tjänstgöringen som Europaparlamentsledamot har nämligen retroaktivt ersatts med en metod grundad på de avgifter som erlagts av ledamoten. Den nya beräkningen av klagandenas pensionsbelopp avsåg inte förfallna belopp från och med ikraftträdandet av beslut nr 14/2018, utan redan från första början, det vill säga den pension som ska utgå till den berörda före detta Europaparlamentsledamoten som valts i Italien, från och med den dag då denne träder i pension. Den nya beräkningen har dessutom gjorts som om alla före detta Europaparlamentsledamöter under sin mandatperiod hade betalat in avgifter enligt samma procentsats fastställd i beslut nr 14/2018, vilket på så sätt missgynnar klagandena som betalat in högre avgifter än denna procentsats.

54 Alternativt – det vill säga för det fall distinktionen mellan pensionsrätt och rätt till pensionsförmåner gör sig gällande – har klagandena gjort gällande att det framgår av artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna att de inte bara har rätt till pension, utan även en rätt att erhålla ett fast pensionsbelopp som motsvarar det belopp som de kunde förvänta sig när de beslutade sig för att betala in avgifter till det pensionssystem som inrättats genom bestämmelserna för kostnadsersättning, eller åtminstone från och med ikraftträdandet av ledamotsstadgan, i motsats till vad tribunalen konstaterade i punkt 143 i den överklagade domen.

55 De omtvistade besluten medför enligt klagandena en obalans till förfång för klagandena, eftersom de inbetalda avgifterna vid den aktuella tidpunkten inte hade någon inverkan på förvärvandet av rätten till pension. Denna obalans är än mer uppenbar när det gäller klagandena. Klagandena har endast tjänstgjort under en del av en hel mandatperiod som Europaparlamentsledamot, på grund

av att de har förkortat mandatperioden eller påbörjat sin tjänstgöring under valperioden, och därför betalat in kompletterande avgifter för att även täcka de år då de inte erlagt några avgifter, så att de kan göra anspråk på rätt till pension enligt bestämmelserna för kostnadsersättning.

56 Genom den första grundens andra del har klagandena gjort gällande att underkännandet, i punkterna 204, 211 och 236 i den överklagade domen, av deras argument avseende åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen och principen om skydd för berättigade förväntningar jämte kränkning av rätten till egendom enligt artikel 17 i stadgan, grundar sig på ett resonemang som strider mot dessa allmänna unionsrättsliga principer och mot denna stadgefästa grundläggande rättighet.

57 För det första innebär fastställandet av pensionsrättigheter på grundval av de nya reglerna ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen. Denna princip utgör hinder för en kränkning av förvärvade rättigheter, i enlighet med syftet med artikel 28 i ledamotsstadgan och artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna.

58 För det andra strider en sådan beräkning mot principen om skydd för berättigade förväntningar, eftersom det enligt denna princip inte är möjligt att ändra de pensionsberäkningsregler som klagandena frivilligt har anslutit sig till.

59 I punkt 202 i den överklagade domen beaktade tribunalen inte heller att parlamentet först i januari 2019 underrättade klagandena om att beslut nr 14/2018 eventuellt kunde komma att tillämpas gentemot dem, det vill säga efter den dag då den nedsättning av deras pensionsbelopp som detta beslut medförde borde ha tillämpats, det vill säga den 1 januari 2019.

60 För det tredje har klagandena gjort gällande att tribunalen kränkt klagandenas rätt till egendom enligt artikel 17 i stadgan.

61 I punkt 222 i den överklagade domen gjorde tribunalen åtskillnad mellan ett åsidosättande av rätten till pension och en enkel justering av pensionsbeloppet. Tribunalen angav emellertid inte gränsen för när ändringen av pensionsbeloppet inte längre är förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till egendom och medför ett åsidosättande av rätten till pension som sådan.

62 Vidare konstaterade tribunalen felaktigt, i punkt 228 i den överklagade domen, genom att grunda sig på innehållet i beslut nr 14/2018, att syftet med nedsättningen av klagandenas pensionsbelopp var att anpassa de pensionsbelopp som utbetalats till samtliga före detta Europaparlamentsledamöter till den avgiftsbaserade beräkningsmetoden.

63 Enligt klagandena är tribunalens resonemang i denna del ett cirkelresonemang. Tribunalen grundar sig nämligen på bestämmelser i italiensk rätt och inte på ett mål av allmänt samhällsintresse som erkänns i unionens rättsordning. Det ankom emellertid på tribunalen att pröva huruvida parlamentet vederbörligen hade kontrollerat huruvida justeringen av pensionen för före detta Europaparlamentsledamöter som valts i Italien var förenlig med unionsrätten, bland annat mot bakgrund av ett mål av allmänt samhällsintresse som erkänns i unionens rättsordning.

64 Detta resonemang innebar dessutom en missuppfattning av den beräkningsmetod för pensionsbeloppen som föreskrivs i beslut nr 14/2018 och som inte kan anses vara avgiftsfinansierad, eftersom den inte grundar sig på en individuellt fastställd procentsats av de avgifter som inbetalats till unionens budget, utan på en identisk procentsats för samtliga berörda före detta Europaparlamentsledamöter. En före detta Europaparlamentsledamot som under sin

mandatperiod har betalat in avgifter som är högre än denna identiska procentsats, går således miste om den del av avgifterna som överstiger nämnda procentsats. Den metod för beräkning av pensionsbeloppet som införts genom beslut nr 14/2018 visar således inte bara att rätten till egendom har kränkts, utan även att proportionalitetsprincipen har åsidosatts, eftersom denna beräkningsmetod grundar sig på en icke individualiserad avgiftssats.

65 Detta åsidosättande av proportionalitetsprincipen med avseende på den anförda motiveringen är enligt klagandena än mer uppenbart med hänsyn till att det avgiftsfinansierade pensionssystemet infördes för första gången i Italien den 1 januari 1996, och att det utvidgades till att omfatta majoriteten av arbetstagarna från och med den 1 januari 2012. Genom de omtvistade besluten har klagandena däremot ålagts att lyda under det avgiftsfinansierade systemet under en avgiftsperiod långt före år 1995, när detta avgiftsfinansierade system inte existerade för någon i Italien.

66 Parlamentet har gjort gällande att överklagandet ska avvisas såvitt avser vissa delar av den första grunden och att överklagandet ska ogillas såvitt avser övriga delar av denna grund.

2. Domstolens bedömning

a) Inledande synpunkter

67 Genom den första grundens första del har klagandena, med stöd av artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna, gjort gällande att det dynamiska systemet utgör en kränkning av klagandenas förvärvade pensionsrättigheter.

68 Därigenom har klagandena i huvudsak bestritt tolkningen av parlamentets interna regler, enligt vilken parlamentet är skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

69 Detsamma gäller den andra delen av denna grund, i den mån klagandena därigenom gjort gällande att tillämpningen av de nya reglerna för beräkning av deras pensionsbelopp varken är förenlig med rättssäkerhetsprincipen, i det att dessa nya regler åsidosätter förvärvade pensionsrättigheter, eller med principen om skydd för berättigade förväntningar, i det att denna princip utgör hinder för varje nedsättning av det pensionsbelopp som klagandena hoppades kunna göra anspråk på genom att frivilligt ansluta sig till det pensionssystem som inrättats genom artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning.

70 I den mån klagandena genom denna andra delgrund har kritiserat tribunalen för att inte ha beaktat att parlamentet informerade dem för sent om att beslut nr 14/2018 eventuellt skulle komma att tillämpas, har de däremot inte kritiserat de domskäl i den överklagade domen som utgör nödvändigt stöd för en av tribunalens bedömningar i punkt 47 i förevarande dom. Detta argument avser nämligen en specifik omständighet avseende antagandet av de omtvistade besluten.

71 Vad vidare gäller den andra delgrunden har klagandena kritiserat tribunalen för att ha prövat huruvida de omtvistade besluten var förenliga med den stadgefästa rätten till egendom, inte mot bakgrund av ett mål som erkänns i unionsrätten, utan mot bakgrund av det mål som eftersträvas

med beslut nr 14/2018. Klagandena har därigenom i huvudsak gjort gällande att den tolkning av parlamentets interna regler som innebär att parlamentet måste tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna är unionsrättsvidrig.

72 Klagandena har däremot inte bestritt att det finns fog för tolkningen av parlamentets interna regler då de klandrat tribunalen för att, för det första, inte ha preciserat den gräns över vilken en ändring av pensionsbeloppet inte längre respekterar det väsentliga innehållet i rätten till egendom och medför ett åsidosättande av rätten till pension som sådan, och, för det andra, ha missuppfattat den pensionsberäkningsmetod som föreskrivs i beslut nr 14/2018. I och med att klagandena genom dessa argument inte kritiserat de domskäl i den överklagade domen som utgör nödvändigt stöd för en av tribunalens bedömningar som avses i punkt 47 ovan, kommer nämnda argument inte att bli föremål för prövning nedan.

73 Detsamma gäller argumentet om åsidosättande av proportionalitetsprincipen. Därigenom har klagandena gjort gällande att beslut nr 14/2018 inte är förenligt med denna princip, dels på grund av den pensionsberäkningsmetod som anges i detta beslut, dels på grund av det historiska sammanhang som nämnda beslut ingår i.

b) Prövning i sak

1) Åsidosättande av parlamentets interna regler

74 Klagandena har i huvudsak kritiserat tribunalen för att den – i punkt 163 i den överklagade domen, på grundval av de skäl som anges i punkterna 142–145, 147, 156, 159 och 162 i den domen – slog fast att parlamentet med giltig verkan kunde grunda sig på sina interna regler för att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

75 Enligt artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning är ”[n]ivån på och villkoren för den tillfälliga pensionen … identiska med vad som gäller för pensioner till parlamentsledamöter i det land där ledamoten valts”.

76 Såsom tribunalen angav i punkt 139 i den överklagade domen framgår det av orden ”[n]ivån på och villkoren för den tillfälliga pensionen är identiska” att parlamentet är skyldigt att på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna tillämpa de pensionsberäkningsregler som tillämpas på nationella parlamentsledamöter i det land där dessa före detta Europaparlamentsledamöter har valts. Med andra ord är parlamentet skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

77 Denna tolkning av artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning är förenlig med det syfte som eftersträvas med denna bestämmelse, såsom detta framgår av artikel 1.2 i nämnda bilaga.

78 I sistnämnda bestämmelse föreskrivs nämligen att det endast är de före detta Europaparlamentsledamöter, vars pensionssystem i det land där de valts inte föreskriver någon pension eller för det fall nivån på och/eller villkoren för den föreskrivna pensionen inte är identiska med dem som gäller för ledamöter i det nationella parlamentet, som kan komma i åtnjutande av den pension som föreskrivs i artikel 2.1 i nämnda bilaga.

79 Artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning har således i huvudsak till syfte att göra det möjligt för före detta Europaparlamentsledamöter som befinner sig i den situation som avses i artikel 1.2 i denna bilaga att behandlas på samma sätt som de Europaparlamentsledamöter vars nationella pensionssystem föreskrev en rätt till pension vars nivå och/eller beräkningsvillkor var identiska med dem som gällde för ledamöterna i deras nationella parlament.

80 Att tolka denna bestämmelse på så sätt att den innebär en skyldighet för parlamentet att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna får således till följd att dessa, i likhet med de andra före detta Europaparlamentsledamöterna, blir föremål för de ändringar som gjorts av pensionsberäkningsreglerna för ledamöterna i deras nationella parlament.

81 Detta system, som grundar sig på bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, bibehölls, i enlighet med artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna, efter det att ledamotsstadgan hade trätt i kraft, bland annat vad gäller ålderspensioner för före detta Europaparlamentsledamöter.

82 I artikel 74 i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs visserligen att bestämmelserna för kostnadsersättning upphör att gälla den dag då ledamotsstadgan träder i kraft. Tribunalen gjorde i detta avseende en riktig bedömning när den i punkt 153 i den överklagade domen påpekade att det genom ledamotsstadgan och tillämpningsföreskrifterna har införts två på varandra följande pensionssystem som omfattar två typer av pensionsrättigheter: dels pensionsrättigheter som förvärvats fram till den 14 juli 2009, det vill säga den dag då ledamotsstadgan trädde i kraft, på grundval av parlamentets interna regler; dels rättigheter till ålderspension som förvärvats efter detta datum, på grundval av artikel 49 i tillämpningsföreskrifterna.

83 I artikel 74 i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs emellertid uttryckligen att bestämmelserna för kostnadsersättning ska upphöra att gälla med förbehåll för övergångsbestämmelserna i avdelning IV i tillämpningsföreskrifterna. Bland dessa övergångsbestämmelser återfinns artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna.

84 Såsom tribunalen konstaterade i punkterna 145 och 153 i den överklagade domen är artikel 75.1 i tillämpningsföreskrifterna tillämplig på före detta Europaparlamentsledamöter, däribland vissa av klagandena, som har betalat in avgifter till unionens budget i enlighet med artikel 2.2 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning och som börjat uppbära pension med stöd av denna bilaga innan ledamotsstadgan trädde i kraft, medan artikel 75.2 i tillämpningsföreskrifterna är tillämplig på före detta Europaparlamentsledamöter, däribland andra klagande, vilka, trots att de också betalat in sådana avgifter, ännu inte hade börjat ta ut ålderspension per den dag då ledamotsstadgan trädde i kraft.

85 Enligt artikel 75.1 i tillämpningsföreskrifterna fortsätter nämligen de pensioner som beviljas enligt bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning att betalas ut enligt denna bilaga till dem som mottagit dessa förmåner innan ledamotsstadgan trädde i kraft.

86 Såsom tribunalen med rätta påpekade i punkt 140 i den överklagade domen följer det av ordalydelsen i denna bestämmelse, och närmare bestämt av den tvingande formuleringen ”[fortsätter] att betalas ut enligt [bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning]”, och av användningen av presens indikativ i denna formulering, att det dynamiska systemet ska fortsätta att gälla för de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna efter det att ledamotsstadgan trätt i kraft.

87 Vidare framgår det av artikel 75.2 första meningen i tillämpningsföreskrifterna att ”[d]e rättigheter till ålderspension som förvärvats fram till den dag då ledamotsstadgan träder i kraft genom tillämpning av … bilaga III [till bestämmelserna för kostnadsersättning] ska kvarstå”, och av den andra meningen i denna bestämmelse att ”[d]e personer som förvärvat rättigheter [enligt bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning] har rätt till en pension beräknad med utgångspunkt från de rättigheter de förvärvat genom tillämpning av [denna bilaga], så snart de uppfyller villkoren för detta i enlighet med den berörda medlemsstatens lagstiftning och de lämnat in en ansökan enligt artikel 3.2 i ovannämnda bilaga III”.

88 Eftersom det i artikel 75.2 andra meningen i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs villkor som före detta Europaparlamentsledamöter ska uppfylla för att komma i åtnjutande av en pension beräknad på grundval av deras förvärvade rättigheter enligt bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, är denna bestämmelse inte avsedd att tillämpas på före detta Europaparlamentsledamöter som har börjat ta ut pension med tillämpning av denna bilaga innan ledamotsstadgan trädde i kraft.

89 I och med att det i den andra meningen i artikel 75.2 i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs att de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna ska erhålla ålderspension med tillämpning av bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning på grundval av förvärvade rättigheter, ska begreppet ”[d]e rättigheter till ålderspension som förvärvats”, i den mening som avses i nämnda artikel 75.2, såsom tribunalen med rätta påpekade i punkterna 143 och 151 i den överklagade domen, förstås så, att det avser de pensionsrättigheter som följer av avgifter som betalats in individuellt av var och en av de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna och som utgör grunden för beräkningen av den ålderspension som utbetalas till dem enligt artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning. Detta begrepp kan således inte förstås så, att det hänvisar till en påstådd rätt till ett fast och oföränderligt pensionsbelopp, beräknat på grundval av de nationella bestämmelser som var i kraft vid tidpunkten för ikraftträdandet av ledamotsstadgan eller vid anslutningen till det system som inrättats genom denna bestämmelse.

90 I motsats till vad klagandena har gjort gällande gjorde tribunalen således inte heller någon felaktig rättstillämpning när den i punkt 142 i den överklagade domen fann att en nedsättning av pensionsbeloppet för de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna inte kunde anses påverka deras ”förvärvade pensionsrättigheter”, i den mening som avses i parlamentets interna regler, eftersom dessa endast garanterar dem rätten till att deras pensionsbelopp fastställs i enlighet med det dynamiska systemet.

91 Det framgår således såväl av ordalydelsen i som av sammanhanget för och syftet med parlamentets interna regler att tribunalen, i punkt 163 i den överklagade domen, inte gjorde någon felaktig rättstillämpning när den fann att parlamentet med giltig verkan kunde grunda sig på sina interna regler för att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

2) Åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar och av rättssäkerhetsprincipen jämte kränkning av rätten till egendom, stadfäst i stadgans artikel 17

92 Klagandena har hävdat att tribunalens tolkning av parlamentets interna regler strider mot principen om skydd för berättigade förväntningar, rättssäkerhetsprincipen och rätten till egendom, stadfäst i stadgans artikel 17.

93 Enligt allmänna tolkningsprinciper ska en unionsrättsakt så långt det är möjligt tolkas på ett sätt som inte påverkar dess giltighet och i överensstämmelse med primärrätten i dess helhet, däribland bestämmelserna i stadgan. När en bestämmelse i unionens sekundärrätt kan tolkas på flera sätt, ska en tolkning som gör bestämmelsen förenlig med primärrätten ges företräde framför en tolkning som gör bestämmelsen oförenlig med primärrätten (dom av den 21 juni 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punkt 86 och där angiven rättspraxis).

94 Vad först gäller principen om skydd för berättigade förväntningar har klagandena gjort gällande att den omständigheten att de frivilligt anslutit sig till det pensionssystem som inrättats genom artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, innebär att de med stöd av denna princip garanteras att deras pension beräknas enligt de villkor som gällde då de anslöt sig till detta system.

95 Enligt domstolens praxis kan ingen med framgång göra gällande att nämnda princip har åsidosatts om administrationen inte har gett någon tydlig försäkran. Varje person hos vilken en institution har väckt grundade förhoppningar har möjlighet att åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar. Tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter från en behörig och tillförlitlig källa utgör, oavsett i vilken form de har lämnats, exempel på försäkringar som kan väcka sådana förhoppningar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 januari 2019, Deza/Echa, C-419/17 P, EU:C:2019:52, punkterna 69 och 70 samt där angiven rättspraxis).

96 När en försiktig och medveten person däremot kan förutse att en unionsåtgärd kommer att vidtas som kan skada personens intressen, kan vederbörande inte åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar när denna åtgärd har vidtagits (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 januari 2019, Deza/Echa, C-419/17 P, EU:C:2019:52, punkt 71 och där angiven rättspraxis).

97 Att en före detta Europaparlamentsledamot frivilligt har anslutit sig till det pensionssystem som införts genom artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning ger inte ledamoten rätt vid anslutningen till systemet att erhålla ett förutsägbart, fast och oföränderligt pensionsbelopp. Såsom tribunalen med rätta slog fast i punkterna 208 och 209 i den överklagade domen, vilka punkter klagandena inte har kritiserat inom ramen för sitt överklagande, var den enda tydliga och ovillkorliga försäkran som parlamentet kunde ge att de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna, med tillämpning av parlamentets interna regler, skulle få en ålderspension vars nivå och villkor var identiska med dem som gäller för parlamentsledamöter i det land där de valts, i enlighet med det dynamiska systemet.

98 Härav följer att den tolkning av parlamentets interna regler som innebär att parlamentet är skyldigt att tillämpa detta system är förenlig med principen om skydd för berättigade förväntningar.

99 Vad därefter gäller rätten till egendom har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkt 228 i den överklagade domen när den prövade huruvida de omtvistade besluten var förenliga med rätten till egendom, mot bakgrund av målsättningen med beslut nr 14/2018 och inte mot bakgrund av ett mål som erkänns i unionsrätten.

100 Det ska erinras om att tribunalen, i punkt 219 i den överklagade domen, slog fast att även om de omtvistade besluten inte innebär att klagandena helt och hållet berövas sina pensioner, så sätts dock pensionsbeloppet ned, vilket innebär en begränsning av deras rätt till egendom.

101 Därefter prövade tribunalen, i punkterna 220–235 i den överklagade domen, huruvida denna begränsning uppfyllde kraven i artikel 52.1 i stadgan (se punkt 213 i den överklagade domen). I punkt 227 i den överklagade domen slog tribunalen fast att vid bedömningen av det mål av allmänt samhällsintresse som eftersträvas med de omtvistade besluten kan det inte bortses från de mål som låg till grund för antagandet av beslut nr 14/2018. Det var mot denna bakgrund som tribunalen, efter att i punkterna 228–234 i den överklagade domen ha prövat huruvida dessa beslut var förenliga med rätten till egendom, med beaktande av dessa mål i punkt 236 i samma dom slog fast att invändningen om kränkning av rätten till egendom inte kunde godtas.

102 Enligt domstolens praxis ska omfattningen av rätten till egendom, i enlighet med artikel 52.3 i stadgan, fastställas med beaktande av artikel 1 i tilläggsprotokoll nr 1 till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknat i Paris den 20 mars 1952, som handlar om nämnda rättighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juni 2017, Florescu m.fl., C-258/14, EU:C:2017:448, punkt 49).

103 Det följer av rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att de rättigheter som följer av inbetalningar av avgifter till ett system för social trygghet utgör ekonomiska rättigheter i den mening som avses i nämnda artikel 1 (dom av den 13 juni 2017, Florescu m.fl., C-258/14, EU:C:2017:448, punkt 50).

104 En ålderspensionsnedsättning som kan påverka den berördes livskvalitet utgör dessutom en inskränkning i vederbörandes rätt till egendom (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 1 september 2015, Da Silva Carvalho Rico mot Portugal, CE:ECHR:2015:0901DEC001334114, § 33).

105 I den mån en tolkning av parlamentets interna regler, enligt vilken parlamentet är skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna, kan leda till en sådan nedsättning av pensionsbeloppet, kan denna tolkning leda till en inskränkning i den i stadgans artikel 17 stadfästa rätten till egendom.

106 Rätten till egendom är emellertid inte absolut och dess utövande kan således bli föremål för inskränkningar, bland annat under förutsättning att inskränkningarna är motiverade av sådana mål av allmänt samhällsintresse som eftersträvas av unionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juni 2017, Florescu m.fl., C-258/14, EU:C:2017:448, punkt 51 och där angiven rättspraxis).

107 Enligt artikel 52.1 i stadgan är varje begränsning av den i stadgans artikel 17 stadfästa rätten till egendom förenlig med den sistnämnda bestämmelsen, om begränsningen är föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till egendom och, med beaktande av proportionalitetsprincipen, om den är nödvändig och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors fri- och rättigheter.

108 Domstolen erinrar för det första om att kravet på att varje begränsning i utövandet av de grundläggande rättigheterna ska vara föreskriven i lag innebär att den rättsakt som gör ingreppet i dessa rättigheter möjligt själv måste definiera räckvidden av begränsningen i utövandet av den aktuella rättigheten. Detta krav utesluter inte att begränsningen i fråga formuleras i tillräckligt öppna ordalag för att kunna anpassas till olika situationer och förändrade omständigheter. Vidare kan domstolen i förekommande fall medelst tolkning precisera begränsningens konkreta räckvidd med hänsyn tagen till såväl lydelsen av den aktuella unionslagstiftningen som dess

allmänna systematik och de syften som eftersträvas med den, såsom dessa tolkats mot bakgrund av de grundläggande rättigheter som garanteras i stadgan (dom av den 21 juni 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punkt 114).

109 Såsom påpekats i punkt 91 ovan framgår det såväl av ordalydelsen i som av sammanhanget för och syftet med parlamentets interna regler – vilka har allmän giltighet i förhållande till Europaparlamentsledamöterna och således kan anses vara likvärdiga, på parlamentets interna plan, med en ”lag” i den mening som avses i artikel 52.1 i stadgan (se, analogt, yttrande 1/15 (PNR-avtal mellan EU och Kanada) av den 26 juli 2017, EU:C:2017:592, punkterna 145 och 146) – att parlamentet är skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

110 Tribunalen kunde för det andra – i sin egenskap av domstol som prövar målet i sak och utan att därvid göra sig skyldig till felaktig rättstillämpning – i punkterna 216 och 235 i den överklagade domen konstatera att klagandena inte hade lagt fram några konkreta uppgifter som kunde visa att nedsättningen av deras pensioner kränkte det väsentliga innehållet i deras rätt till egendom eller borde ha ansetts vara oproportionerlig.

111 Vad för det tredje gäller frågan huruvida det dynamiska systemet och de nedsättningar av pensionsbeloppen som kan följa därav är nödvändiga och faktiskt svarar mot ett eller flera av unionen erkända mål av allmänt samhällsintresse, konstaterar domstolen att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i punkt 227 i den överklagade domen när den, med beaktande av artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, fann att de omtvistade besluten nödvändigtvis var en följd av de val som gjorts av de behöriga italienska myndigheterna, vilket innebär att man ”[v]id bedömningen av det mål av allmänt samhällsintresse som eftersträvas [med de omtvistade besluten inte kunde] bortse från de mål som låg till grund för antagandet av beslut nr 14/2018”.

112 De mål som eftersträvas med beslut nr 14/2018, som är tillämpligt på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna enligt det dynamiska systemet, är nämligen rent nationella mål. De kan således inte som sådana motivera en nedsättning av pensionsbeloppen, eftersom dessa pensionsbelopp betalas ut enligt ett pensionssystem som inte inrättats enligt nationell rätt utan enligt unionsrätten och som ska finansieras genom unionens budget.

113 Tribunalen gjorde således även en felaktig bedömning när den, i punkterna 228–234 i den överklagade domen, beaktade de mål som eftersträvades med detta nationella beslut vid prövningen av huruvida den kränkning av klagandenas rätt till egendom som de omtvistade besluten medförde kunde anses vara motiverad.

114 Det ska emellertid erinras om att om en dom från tribunalen innehåller domskäl som strider mot unionsrätten, men domslutet visar sig vara riktigt enligt andra rättsliga grunder, innebär inte detta åsidosättande att domen ska upphävas, och domskälen ska då ersättas och överklagandet ogillas (dom av den 14 december 2023, kommissionen/Amazon.com m.fl., C-457/21 P, EU:C:2023:985, punkt 51 och där angiven rättspraxis).

115 Det ska således prövas huruvida det finns fog för att underkänna invändningen om åsidosättande av den i stadgans artikel 17 stadfästa rätten till egendom med stöd av andra rättsliga grunder än de som är behäftade med det fel som identifierats i punkterna 111 och 113 ovan.

116 Det ska i detta hänseende påpekas att tillämpningen av det dynamiska systemet på före detta Europaparlamentsledamöter som befinner sig i den situation som avses i artikel 1.2 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning eftersträvar ett av unionen erkänt mål av allmänt samhällsintresse, eftersom syftet med tillämpningen, såsom framgår av punkt 79 ovan, är att behandla lika dels Europaparlamentsledamöter som inte omfattas av ett pensionssystem i det land där de valts, det vill säga omfattades av ett pensionssystem vars nivå och/eller villkor för pensionsberäkningen inte var identiska med dem som gällde för ledamöter i det nationella parlamentet, dels de Europaparlamentsledamöter vars nationella pensionssystem föreskrev en sådan nivå och/eller villkor för pensionsberäkningen som var identiska med dem som gällde för ledamöter i det nationella parlamentet.

117 Tillämpningen av det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna svarar faktiskt mot detta mål om likabehandling, eftersom den leder till att de båda kategorier av Europaparlamentsledamöter som nämns i föregående punkt alltid omfattas av de nationella bestämmelserna om beräkning av ålderspension för ledamöterna i den berörda medlemsstatens parlament.

118 Denna tillämpning var dessutom nödvändig för att uppnå detta mål, eftersom endast en anpassning av nivån på och/eller villkoren för pensionsberäkningen, såsom den som föreskrivs i artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, jämförd med bilagans artikel 1.2, kunde leda till likabehandling av dessa kategorier av Europaparlamentsledamöter.

119 Trots den felaktiga rättstillämpning som konstaterats i punkterna 111 och 113 ovan framstår det således som korrekt att underkänna invändningen om åsidosättande av den i stadgans artikel 17 stadfästa rätten till egendom, eftersom den aktuella begränsningen av rätten till egendom uppfyller samtliga villkor som anges i artikel 52.1 i stadgan.

120 Vad slutligen gäller rättssäkerhetsprincipen har klagandena hävdat att denna princip utgör hinder för en sådan kränkning av deras förvärvade rättigheter som tillämpningen av det dynamiska systemet leder till.

121 Vid prövningen av huruvida de omtvistade besluten var förenliga med rättssäkerhetsprincipen erinrade tribunalen, i punkt 191 i den överklagade domen, om att det redan framgick av punkterna 126–161 i den domen att ”förvärvade pensionsrättigheter” skulle särskiljas från ”pensionsbeloppet”. Tribunalen angav i detta avseende att om ”pensionsrättigheterna” är slutgiltigt förvärvade och inte kan ändras, och om pensionerna fortsätter att betalas ut, så finns det inget som hindrar att pensionsbeloppet anpassas med en höjning eller nedsättning, något som parlamentet var skyldigt att göra i förevarande fall, med hänsyn till dess skyldighet att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

122 I punkt 202 i den överklagade domen avslutade tribunalen sin bedömning med att slå fast att klagandena inte hade visat att rättssäkerhetsprincipen hade åsidosatts. Parlamentets interna regler innebar nämligen att klagandenas nya pensionsbelopp skulle träda i kraft den 1 januari 2019. Tribunalen erinrade emellertid om att dessa interna regler antogs långt före den 1 januari 2019 och inte efter detta datum. Dessutom hade klagandena varken visat eller hävdat att parlamentet hade tillämpat dessa nya belopp före den 1 januari 2019, det vill säga före det datum som i detta syfte fastställts i beslut nr 14/2018. Enligt tribunalen hade parlamentet redan i januari 2019 informerat klagandena om att bestämmelserna i beslut nr 14/2018 eventuellt skulle komma att tillämpas på dem, vilket parlamentet bekräftade för dem i februari 2019. Därav drog

tribunalen slutsatsen att klagandena därigenom fått kännedom om att de bestämmelser som var tillämpliga på beräkningen av deras pensionsbelopp hade ändrats innan de omtvistade besluten antogs.

123 Enligt rättssäkerhetsprincipen krävs det att en unionsbestämmelse möjliggör för dem som berörs därav att få kännedom om den exakta omfattningen av de skyldigheter som de åläggs genom bestämmelsen och att de på ett otvetydigt sätt kan få kännedom om sina rättigheter och skyldigheter och vidta åtgärder i enlighet därmed (dom av den 9 november 2023, Global Silicones Council m.fl./kommissionen, C-558/21 P, EU:C:2023:839, punkt 99 och där angiven rättspraxis).

124 Nya lagar som medför ändringar i den äldre lagen är således, om inte annat föreskrivits, tillämpliga på framtida verkningar av situationer som har uppkommit när den äldre lagen var i kraft. Det förhåller sig annorlunda endast i situationer som uppkommit och blivit slutgiltiga medan den äldre lagen var i kraft, varvid förvärvade rättigheter har uppstått. En rättighet anses ha förvärvats om orsaken till rättigheten inträffade före lagändringen. Så är inte fallet om rättigheten har sin grund i en orsak som inte inträffade under den tid då den ändrade lagstiftningen fortfarande gällde (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 mars 2023, Grossetête/parlamentet, C-714/21 P, EU:C:2023:187, punkt 84 och där angiven rättspraxis).

125 Vad särskilt gäller rätten att uppbära ålderspension uppkommer denna i princip vid den tidpunkt då den omständighet som ger upphov till denna rätt inträffar, det vill säga vid den tidpunkt då pensionen förfaller till betalning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 mars 2023, Grossetête/parlamentet, C-714/21 P, EU:C:2023:187, punkterna 85–87).

126 Detta innebär emellertid inte att varje ändring av sättet att beräkna en pension som medför en nedsättning av densamma, vilken tillämpas med stöd av bestämmelser som antagits efter det att pensionen förfallit till betalning, utgör ett åsidosättande av dessa förvärvade rättigheter.

127 Det ska i detta hänseende erinras om att det i unionsrätten inte finns någon princip som innebär att förvärvade rättigheter inte i något fall kan ändras eller reduceras. Det är möjligt att på vissa villkor ändra sådana rättigheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 mars 2023, Grossetête/parlamentet, C-714/21 P, EU:C:2023:187, punkterna 88 och 89).

128 I förevarande fall gjorde tribunalen en riktig bedömning när den, på grundval av de uppgifter som nämns i bland annat punkt 202 i den överklagade domen, slog fast att tillämpningen av det dynamiska systemet, såsom detta föreskrivs i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning och artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna, är förenlig med rättssäkerhetsprincipen.

129 Mot denna bakgrund kan överklagandet inte vinna bifall såvitt avser den första grunden, i den mån klagandena genom denna grund har bestritt den tolkning av parlamentets interna regler som innebär att parlamentet är skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna.

C. Den andra grunden

1. Parternas argument

130 Den andra grunden består av tre delar.

131 Genom den första delgrunden har klagandena gjort gällande att tribunalen, i punkt 126 i den överklagade domen, gjorde en felaktig rättstillämpning när den tolkade artiklarna 74 och 75 i tillämpningsföreskrifterna så, att bestämmelserna i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning kunde utgöra en giltig rättslig grund för antagandet av de omtvistade besluten.

132 Tribunalen ansåg nämligen, med stöd av hänvisningen i artikel 74 i tillämpningsföreskrifterna jämförd med artikel 75 däri, att det inte var innehållet i denna bilaga som var tillämpligt vid tidpunkten för antagandet av ledamotsstadgan, utan den rättsliga bestämmelsen som sådan, trots att den hade upphävts. Enligt tribunalen ska nämnda bilaga således tillämpas inte bara med avseende på tidpunkten för upphävandet av det gamla pensionssystemet, utan även med avseende på framtiden, medelst en retroaktiv tillämpning av de ändringar av den italienska pensionsförmånen som beslutades när bilaga III inte längre var i kraft.

133 Enligt klagandena framgår det nämligen av ordalydelsen i artikel 74 i tillämpningsföreskrifterna, jämförd med skäl 7 i dessa, att bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning helt upphävdes den dag då ledamotsstadgan trädde i kraft.

134 Genom den andra delgrunden har klagandena gjort gällande att tribunalen, i punkterna 90–92 i den överklagade domen, gjorde en felaktig rättstillämpning när den tolkade artikel 25.3 i parlamentets arbetsordning så, att enhetschefen var behörig att anta de omtvistade besluten eftersom beslutanderätten hade vidaredelegerats till enhetschefen i laga ordning.

135 De omtvistade besluten borde enligt klagandena ha antagits av presidiet för parlamentet, eftersom det var fråga om beslut fattade i extraordinära förvaltningsärenden. Sådana beslut omfattas nämligen av en ny, komplex och oförutsedd situation, vilket för övrigt framgår av att parlamentets rättstjänst blev inkopplad. Detta innebär att beslutens förenlighet med överordnade unionsrättsliga rättsregler och principer borde ha kontrollerats innan de antogs. Det rör sig således inte om rent tekniska beslut beträffande vilka beslutanderätten kan delegeras till en enhetschef.

136 Genom den andra grundens tredje del har klagandena gjort gällande att tribunalen, i punkterna 110–114 i den överklagade domen, gjorde en felaktig bedömning av motiveringen i de omtvistade besluten.

137 I dessa beslut görs endast en indirekt hänvisning till motiveringen i rättstjänstens yttrande. Yttrandet nämns emellertid inte i de omtvistade besluten och det återfinns inte heller som bilaga till dessa. Yttrandet återfinns inte heller som bilaga till meddelandet som bilagts de pensionsbesked för februari 2019 som tillställts klagandena. Yttrandet nämns endast däri, på så sätt att det endast anges att parlamentets rättstjänst hade bekräftat att beslut nr 14/2018 skulle äga tillämpning per automatik.

138 Tribunalen angav dessutom felaktigt att det i den skrivelse som enhetschefen den 11 juni 2019 skickade till Luigi Andrea Florio, sökande i mål T-465/19, fanns en direkt länk till parlamentets webbsida där det gick att ta del av rättstjänstens yttrande. Denna skrivelse var nämligen svaret på de synpunkter som vederbörande hade lämnat efter att han delgetts det till honom ställda meddelandet av den 11 april 2019. De övriga klagandena har således inte fått någon sådan information, och de omtvistade besluten hänvisar inte till någon länk till den webbplats där allmänheten kan ta del av rättstjänstens yttrande.

139 Att klagandena kunnat ta del av detta yttrande kan enligt klagandena inte leda till att de formella krav som föreskrivs i artikel 296 FEUF ska anses ha iakttagits.

140 Slutligen innehöll yttrandet från rättstjänsten endast en mycket partiell och summarisk prövning av huruvida överordnade rättsregler och grundläggande principer i unionsrätten hade iakttagits, något som tribunalen underlät att beakta.

141 Parlamentet har gjort gällande att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den andra grunden.

2. Domstolens bedömning

a) Inledande synpunkter

142 Den första delgrunden avser åsidosättande av artiklarna 74 och 75 i tillämpningsföreskrifterna. Denna delgrund avser tolkningen av parlamentets interna regler, enligt vilken parlamentet är skyldigt att tillämpa det dynamiska systemet på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna. Mot bakgrund av rättspraxis (se punkt 42 ovan) finns det anledning för domstolen att pröva huruvida en sådan anmärkning är välgrundad, eftersom klagandena därigenom har gjort gällande en rättsstridighet som riskerar att upprepas i framtiden.

143 Detsamma gäller den andra delgrunden. Därigenom har klagandena gjort gällande att enhetschefen inte var behörig enligt artikel 25.3 i parlamentets arbetsordning att anta de omtvistade besluten.

144 Genom den tredje delgrunden har klagandena i huvudsak gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 296 FEUF. Dels fann tribunalen felaktigt, i punkterna 112 och 116 i den överklagade domen, att parlamentet inte hade åsidosatt sin motiveringsskyldighet, eftersom klagandena hade haft fri tillgång till och full kännedom om innehållet i rättstjänstens yttrande innan de väckte talan. Dels bortsåg tribunalen från att rättstjänstens yttrande endast innehöll en högst partiell och summarisk prövning av huruvida överordnade rättsregler och grundläggande principer i unionsrätten hade iakttagits.

145 Domstolen konstaterar att överklagandet inte kan tas upp till sakprövning såvitt avser denna delgrund.

146 Enligt artikel 256.1 FEUF och artikel 58 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol ska ett överklagande till domstolen vara begränsat till rättsfrågor. Tribunalen är ensam behörig att fastställa och bedöma de relevanta omständigheterna liksom att bedöma bevisningen. Bedömningen av dessa omständigheter och bevisningen utgör således inte, under förutsättning att de inte missuppfattats, en rättsfråga som i sig kan prövas i ett mål om överklagande vid domstolen (dom av den 28 september 2023, Changmao Biochemical Engineering/kommissionen, C-123/21 P, EU:C:2023:708, punkt 121 och där angiven rättspraxis).

147 För det första finner domstolen följande i denna del. I den mån klagandena har bestritt att de haft fri tillgång till och full kännedom om innehållet i rättstjänstens yttrande innan de väckte talan, försöker de i själva verket få domstolen att företa en ny bedömning av de faktiska omständigheterna och av bevisningen. De har dock inte gjort gällande att tribunalen skulle ha missuppfattat dessa omständigheter och bevisningen.

148 Vad för det andra gäller klagandenas argument att tribunalen bortsåg från att rättstjänsten i sitt yttrande endast hade företagit en partiell och summarisk prövning av huruvida överordnade rättsregler och grundläggande principer i unionsrätten hade iakttagits, finner domstolen att detta argument inte tas upp till sakprövning. Argumentet grundar sig nämligen på påståendet att parlamentet skulle ha agerat rättsvidrigt, något som inte gjorts gällande och följaktligen inte heller diskuterats vid tribunalen.

149 Det framgår nämligen av artikel 58 i stadgan för Europeiska unionens domstol att grunderna för överklagandet ska avse argument som redan åberopats i förfarandet vid tribunalen. Enligt artikel 170.1 i rättegångsreglerna får överklagandet inte heller avse annan sak än den som varit föremål för talan vid tribunalen. Domstolen är i ett mål om överklagande således endast behörig att pröva den rättsliga bedömningen av de grunder och argument som har åberopats i den lägre instansen (dom av den 21 december 2021, Aeris Invest/SRB, C-874/19 P, EU:C:2021:1040, punkt 53 och där angiven rättspraxis).

150 Klagandena har visserligen vid tribunalen (se punkt 99 i den överklagade domen) kritiserat parlamentet för att inte ha analyserat i vilken mån en retroaktiv tillämpning av ett mindre förmånligt pensionssystem skulle kunna vara förenlig med unionsrätten. Detta argument skiljer sig emellertid från det argument som sammanfattats i punkt 140 ovan, bland annat eftersom det inte rör motiveringsskyldigheten, såsom tribunalen med rätta slog fast i punkt 120 i den överklagade domen.

151 Härav följer att domstolen kommer att pröva överklagandet i sak endast såvitt avser den andra grundens första och andra del.

b) Prövning i sak

152 Vad gäller den första delgrunden ska det påpekas att det i artikel 74 i tillämpningsföreskrifterna föreskrivs att bestämmelserna för kostnadsersättning, med förbehåll för övergångsbestämmelserna i avdelning IV i tillämpningsföreskrifterna, upphör att gälla den dag då ledamotsstadgan träder i kraft.

153 Det går inte att av denna bestämmelse dra slutsatsen att de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna på ett okränkbart sätt ska omfattas av de pensionsberäkningsregler som var tillämpliga vid den tidpunkt då bestämmelserna för kostnadsersättning upphävdes för parlamentsledamöterna i det land där dessa före detta Europaparlamentsledamöter hade valts.

154 Såsom framgår av punkterna 81–83 ovan fortsätter det dynamiska systemet att vara tillämpligt på sådana Europaparlamentsledamöter enligt artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna, efter det att ledamotsstadgan trätt i kraft.

155 Denna tolkning av artikel 75 i tillämpningsföreskrifterna vederläggs inte – i motsats till vad klagandena har gjort gällande – av skäl 7 i tillämpningsföreskrifterna.

156 I skäl 7 i tillämpningsföreskrifterna anges dels att ”[d]e personer som åtnjuter vissa förmåner i enlighet med bestämmelserna för kostnadsersättning [ska kunna] fortsätta att åtnjuta dessa efter det att bestämmelserna för kostnadsersättning har upphävts, i enlighet med principen om [skydd

för] berättigade förväntningar”. Dels anges däri att ”[p]ensionsrättigheter som förvärvats enligt bestämmelserna för kostnadsersättning före ledamotsstadgans ikraftträdande [också] måste … garanteras”.

157 Av nämnda skäl 7 följer att det däri preciseras att de förmåner som beviljas med stöd av detta regelverk ska fortsätta att betalas ut. Det går inte att därav dra slutsatsen att regelverket skulle upphöra att gälla efter nämnda tidpunkt.

158 Begreppet förvärvade pensionsrättigheter har således samma innebörd i detta skäl 7 som i artikel 75.2 i tillämpningsföreskrifterna, som har preciserats i punkt 89 ovan.

159 Tribunalen gjorde således inte någon felaktig rättstillämpning när den i punkt 126 i den överklagade domen konstaterade att artikel 2.1 i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, vari föreskrivs att det dynamiska systemet ska tillämpas på de berörda före detta Europaparlamentsledamöterna, inte har upphävts och ska fortsätta att tillämpas efter det att ledamotsstadgan trätt i kraft, såvitt gäller klagandena.

160 Överklagandet kan således inte bifallas såvitt avser den första delgrunden.

161 Vad gäller den andra delgrunden påpekar domstolen följande. I punkt 90 i den överklagade domen konstaterade tribunalen att enhetschefen hade utsetts till vidaredelegerad utanordnare för budgetrubrik 1030, som avser de ålderspensioner som avses i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, genom beslut FINS/2019–01 av parlamentets generaldirektör för finanser av den 23 november 2018. Tribunalen konstaterade vidare att det i detta beslut uttryckligen anges att enhetschefen bland annat har rätt att göra rättsliga och budgetära åtaganden, kontrollera och godkänna utgifter, men även fastställa beräknade och utestående fordringar och upprätta betalningskrav.

162 I punkt 91 i den överklagade domen påpekade tribunalen bland annat att de bestämmelser som fastställts genom tillämpningsföreskrifterna och bestämmelserna för kostnadsersättning, såsom de antagits av parlamentets presidium, inte ändrats av enhetschefen, utan vederbörande har endast genomfört dem.

163 Mot denna bakgrund fann tribunalen, i punkt 92 i den överklagade domen, att enhetschefen var behörig att anta de omtvistade besluten.

164 Eftersom beslut FINS/2019–01 av parlamentets generaldirektör för finanser av den 23 november 2018 ger enhetschefen rätt att bland annat göra rättsliga och budgetära åtaganden, kontrollera och godkänna utgifter, men även fastställa beräknade och utestående fordringar och upprätta betalningskrav, finner domstolen att beslutet är tillräckligt brett formulerat för att omfatta de situationer som klagandena har gjort gällande, det vill säga nya, komplexa och oförutsedda situationer på delegerade områden.

165 Vidare har klagandena inte gjort gällande att detta beslut innehåller något förbehåll avseende behörigheten att tillämpa unionens primärrätt, särskilt bestämmelserna i stadgan, vid antagandet av beslut som hör till dessa områden.

166 Artikel 25.3 i parlamentets arbetsordning innehåller, i motsats till vad klagandena har gjort gällande, inte något förbehåll om behörighet för parlamentets presidium i denna fråga. Enligt denna bestämmelse ska nämligen ”[p]residiet … fatta ekonomiska, organisatoriska och

administrativa beslut i frågor som rör ledamöterna på förslag från generalsekreteraren eller en politisk grupp”. Det går inte heller att av nämnda bestämmelse sluta sig till en påstådd distinktion mellan extraordinära förvaltningsbeslut, som endast får fattas av parlamentets presidium, och ordinära förvaltningsbeslut, beträffande vilka beslutanderätten har delegerats till enhetschefen.

167 Överklagandet kan således inte vinna bifall såvitt avser den andra delgrunden.

168 Överklagandet ska därmed delvis avvisas och delvis ogillas såvitt avser den andra grunden.

D. Den tredje grunden

1. Parternas argument

169 Den tredje grunden avser punkt 70 i den överklagade domen. Däri avvisade tribunalen Ida Panusas talan i mål T-453/19. Som skäl anförde tribunalen att enhetschefens meddelande av den 11 april 2019, som avsåg Ida Panusa, inte hade medfört någon nedsättning av hennes efterlevandepension.

170 Tribunalens slutsats bygger enligt klagandena på en felaktig rättstillämpning. Ida Panusas efterlevandepension beräknas nämligen på grundval av reglerna i bilaga III till bestämmelserna för kostnadsersättning, trots att en sådan pension ska fastställas enligt reglerna i bilaga I, vilket torde leda till att hon kan göra anspråk på högre pension.

171 Parlamentet har i första hand yrkat att överklagandet ska avvisas såvitt avser den tredje grunden. I andra hand har parlamentet yrkat att överklagandet ska ogillas såvitt avser denna grund.

2. Domstolens bedömning

172 Domstolen konstaterar att de domskäl i den överklagade domen som avses i den tredje grunden, inte utgör ett nödvändigt stöd för någon av de av tribunalens bedömningar som avses i punkt 47 ovan.

173 Därmed saknas det anledning att pröva överklagandet såvitt avser den tredje grunden.

174 Överklagandet kan således inte bifallas på någon av de grunder som klagandena har åberopat. Överklagandet ska därmed ogillas i sin helhet.

VI. Rättegångskostnader

175 Enligt artikel 184.2 i rättegångsreglerna ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet avvisas eller ogillas. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 däri ska tillämpas i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

176 Parlamentet har yrkat att klagandena ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klagandena har tappat målet, ska de förpliktas att bära sina rättegångskostnader och ersätta parlamentets rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) **Överklagandet ogillas.**

2) **Maria Teresa Coppo Gavazzi, Cristiana Muscardini, Luigi Vinci, Agostino Mantovani, Anna Catasta, Vanda Novati, Francesco Enrico Speroni, Maria Di Meo, Giuseppe Di Lello Finuoli, Raffaele Lombardo, Olivier Dupuis, Leda Frittelli, Livio Filippi, Vincenzo Viola, Antonio Mussa, Mauro Nobilia, Clara di Prinzio, i egenskap av arvtagare efter Sergio Camillo Segre, Stefano De Luca, Riccardo Ventre, Mirella Musoni, Francesco Iacono, Vito Bonsignore, Claudio Azzolini, Vincenzo Aita, Mario Mantovani, Vincenzo Mattina, Romano Maria La Russa, Giorgio Carollo, Fiammetta Cucurnia, i egenskap av arvtagare efter Giulietto Chiesa, Roberto Costanzo, Giorgio Gallenzi, i egenskap av arvtagare efter Giulio Cesare Gallenzi, Vitaliano Gemelli, Pasqualina Napoletano och Ida Panusa ska bära sina rättegångskostnader samt ersätta de rättegångskostnader som uppkommit för Europaparlamentet.**

Underskrifter